

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum oporteat aliquid malus rependere? 6

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

utilitatem, quam quis ex beneficio consecutus est. In amicitia autem honesti debet in recompensatione haberi respectus ad electionem siue ad affectum dantis: quia hoc præcipuè requiritur ad virtutem, vt dicitur in 8. Eth. * Et similiter, quia gratia respicit beneficiũ

* c. 13. § 5

secundum quod est gratis impensum, quod quidè pertinet ad affectum: idè etiam gratiæ recompensatio attendit magis affectum dantis, quàm effectum. Ad primum ergo dicendum, quòd omnis actus moralis ex voluntate dependet. Vnde beneficium secundum quod est laudabile, prout ei gratiæ recompensatio debetur, materialiter quidem consistit in effectu, sed formaliter & principaliter in voluntate. Vnde Seneca dicit in 1. de Beneficijs *, Beneficium non in eo quod fit, aut datur, consistit; sed in ipso dantis, aut facientis animo.

* c. 6. cir. prin.

Ad secundum dicendum, quòd gratia est pars iustitiæ, non quidem sicut species generis, sed per quãdam reductionem ad genus iustitiæ, vt supra dictum est †. Vnde non oportet, quòd eadem ratio debiti attendatur in vtraque virtute.

† q. 80.

Ad tertium dicendum, quòd affectũ hominis per se quidem solus Deus videt: sed secundum quod per aliqua signa manifestatur, potest etiã ipsum homo cognoscere. Et hoc modo affectus beneficientis cognoscitur ex ipso modo, quo beneficium tribuitur: puta, quia gaudenter, & promptè aliquis beneficium impendit.

ARTIC. VI.

Vtrum oporteat aliquem plus exhibere in recompensatione, quàm susceperit in beneficio?

Ad sextum sic proceditur. Videtur, quòd non oportet aliquem plus exhibere in recompensatione, quàm susceperit in beneficio. Quibusdam enim (sicut parentibus) nec etiam æqualis recompensatio fieri potest, sicut Philosoph. dicit in 8. Ethicor. * Sed virtus non conatur ad impossibile. Non ergo gratiæ recompensatio tendit ad aliquid maius.

559
In 9. 107
ar. 2. cor.
cir. f. 1. §.

Nn 4 ¶ 2 Præ-

¶ 2 Præterea, Si aliquis plus recompensat, quam in beneficio acceperit, ex hoc ipso quasi aliquid de nouo dat. Sed ad beneficium de nouo datum tenetur homo gratiam recompensare. Ergo ille qui primò beneficium acceperat, tenebitur aliquid maius recompensare. Et sic procederetur in infinitum. Sed virtus non conatur ad infinitum: quia infinitum aufert naturam boni, ut dicitur in 2. Metæ. * Ergo gratiæ recompensatio non debet excedere acceptum beneficium.

38x 8.8.3

¶ 3 Præterea, iustitia in æqualitate consistit. Sed maius est quidam æqualitatis excessus. Cum ergo in qualibet virtute excessus sit vitiosus, videtur quod recompensare aliquid maius accepto beneficio, sit vitiosum, & iustitiæ oppositum.

c. 5. paulo
post prin.
80. 5.

SED contra est, quod Philosophus dicit in 5. Ethic. * Refamulari oportet ei qui gratiam fecit, & rursus ipsum recipere. Quod quidem fit, dum aliquid maius retribuitur. Ergo recompensatio debet tendere ad hoc quod aliquid maius faciat.

ar. 1. p. 1.

ar. 3.

RESPONDEO dicendum, quod sicut * dictum est, recompensatio gratiæ respicit beneficium secundum voluntatem beneficientis. In qua quidem præcipue hoc commendabile videtur, quod gratis beneficium contulit, ad quod non tenebatur. Et idè qui beneficium accepit, ad hoc obligatur ex debito honestatis, ut similiter aliquid gratis impendat. Non autem videtur gratis aliquid impendere, nisi excedat quantitatem accepti beneficii: quia quamdè recompensat minus vel æquale, non videtur facere gratis, sed reddere quod accepit. Et idè gratiæ recompensatio semper tendit, ut pro suo posse aliquid maius retribuat.

In cor. et

ar. 3. &

ad 5. et 6

Ad primum ergo dicendum, quod sicut dictum * est, in recompensatione beneficii magis est considerandus affectus, quam effectus. Si ergo consideremus effectum beneficii, quod filius à parentibus accepit, scilicet esse & viuere, nihil æquale filius recompensare potest: ut Philosophus dicit *. Si autem attendamus ad ipsam voluntatem dantis, & retribuētis, sic potest filius ali-

ali-

aliquid maius patri retribuere, vt Seneca dicit in 2. de Beneficijs f. Si tamen non posset, sufficeret ad gratitudinem recompensandi voluntas.

f. lib. 2. c. 11. et 17.

Ad secundum dicendum, quòd debitum gratitudinis ex charitate deriuatur; quæ quanto plus soluitur, tanto magis debetur, secundum illud ad Rom. 13. Nemi- ni quicquam debeatis, nisi vt inuicem diligatis. Et ideo non est inconueniens, si obligatio gratitudinis interminabilis sit.

Ad tertium dicendum, quòd sicut in iusticia, quæ est virtus cardinalis, attenditur æqualitas rerum: ita in gratitudine attenditur æqualitas voluntatum: vt sci- licet sicut ex promptitudine voluntatis beneficium aliquis exhibuit, ad quod non tenebatur, ita etiam ille qui suscepit beneficium, aliquid supra debitum recompenset.

QVÆST. CVII.

De Ingratitudine, in quatuor articulos diuisa.

- Deinde considerandum est de ingratitude.
- ¶ Et circa hoc quærentur quatuor.
  - ¶ Primo, vtum ingratitude semper sit peccatum?
  - ¶ Secundo, vtum ingratitude sit peccatum spe- ciale?
  - ¶ Tertio, vtum omnis ingratitude sit peccatum mortale?
  - ¶ Quarto, vtum ingratia sint beneficia subtrahenda?

ARTIC. I.

Vtrum ingratitude sit semper peccatum?

Ad primum sic proceditur. Videtur, quòd in- gratitudo non semper sit peccatum. Dicit enim Seneca in 2. de Beneficijs *, quòd ingratus est qui non reddit beneficium. Sed quandoque aliquis non posset recompensare beneficium, nisi peccan- do: puta si auxiliatus est homini ad peccandum. Cùm ergo abstinere à peccato non sit peccatum, videtur quòd ingratitude non semper sit pecca- tum.

560
Infra 9.
162. a 4.
ad 3.
* li. 3. c. 1.
circa mo-
dum.

¶ 1. Præ-